שני ש שניים. דספק נקט הן: ה"ג דבים שמאי היא כרס כבים הלל עניים מעשרין ואוכלין אמר רבי יוסי שמענו שהוא פטור מן המעשרום ד"ה משום קנס. וה"פ ממני" אמיא כב"ש דאמר הפקר לעניים הפקר ולפיכך פטורין מן המעשר אבל כבית הלל אין לו דין לקט וחייבין במעשרות ורבי יוסי אמר שמענו שאפילו כבית הלל אמיא ממני" דכיון דקנסו רבנן והפקירו השבלים שנוגעות בארץ הרי הוא כהפקר ב"ד ופטור מן המעשרות: הלבה ג בותני" שולחנות. שם לשלמן שלפני השלמני שמקבל עליו וכן קורין החלפני שלמני בכל המשנה: במדינה. בירושלים וי"מ בכל ערי ישראל חוץ לירושלים והיו מחליפין במחדש. למי שמנה היאו מחררה היו משרי בחרים הרי הן של עניים. דספק לקט הן: ה"ג דבים שמאי היא כרם ככים הלל עניים מעשרין ואוכלין אמר רכי יוסי שמענו שהוא פטור מן המעשרום ד"ה משום הנם. וה"פ מתני

כל רכושו: מושבה ג בט"ו בו שולחנות יושבות במדינה. בכל מקומות ישראל להחליף מעותיהם לצורך השקלים: [בכ"ה] ישבו במקדש. שבני הכפרין שהיו סמוכין לירושלים מחליפין שם: התחילו. הגבאין: למשכן. ליכנס לביתו וליקח משכון עד שיתן לו חלי השקל שהיו ממנין בכל עיר ועיר גבאין ממונין על כך ושופרות היו במדינה לקבץ שם הכסף כמו שהיו מקדש כדתנן לקתן: לוים וישראלים. אבל כהנים לא כדפרישית לקמן שלא היו רוצין ליתן משום שירי העומר: ולא קטנים. משכון לא היו לוקחין אבל לתבוע תובעין ומפ' בירושלמי כשהביא ב' שערות הקטן אז תובעין ממנו אבל לא ממשכנין וכל קטן שהתחיל אביו לשקול על ידו אע״פ שלא : היה מחויב אינו פוסק מעתה וממשכנין עליו תניא בתוספתה פ"ק נתמשכנו ישראל על שקליהן כדי שיהיו קרבנות לבור מהן. משל למי שעלתה לו נימל ברגלו הרופא כופתו ומחתך בבשרו בשביל לרפאותו כך אמר הקב"ה יתמשכנו ישראל על שקליהן [כדי] שיהא קרבנות לבור קרבין מהן מפני שקרבנות מכפרין ומרלין בין ישראל לאביהן שבשמים שכן מלינו בתרומת שקלים ששקלו ישראל במדבר שנאמר ולקחת את כסף הכפורים: ואין ממשכנין את הכהנים מפני דרכי שלום. אבל לתבוע תובעין ור' יהודה מפרש למה אין ממשכנין לפי שהיו סבוריו שאין חייבין בשקלים שכל כהן שאינו שוקל אינו חוטא וא"ל ריב"ו אם אינו שוקל חוטא אלא סוטח וח"כ ריב"ז חם חינו שוקנ חוטח אלה שהכהנים דורשין מקרא זה וטועין הם ומפרש בירושלמי אמר ר' טבי בשם רב המנוגא משיבין חכמים לר' יהודה חטאת יחיד מתה אין חטאת לבור מתה. מנחת יחיד קריבה כליל ואין מנחת לבור קריבה כליל אש"ג דלרבי יהודה ס"ל חטאת לבור נמי מתה. ובהקומץ רבה פריך ולבן בוכרי כיון דלכתחלה לא מחייב לאחויי כי מייתי חוטא [הוא] דקא מייתי חולין בעזרה וה״ה דיש להקשות והלא אוכל שירי העומר ושתי הלחם ולחם הפנים ומחרץ דמייתי ומסרי להו ללבור ומנחת לבור אינה קריבה כליל ואין כאן חולין לעזרה. ירושלמי כתיב כל העובר על הפקודים ר' יודה ור' נחמר' ח"א כל דעבר בימא יתן וחרנא אמר כל דעבר על פקודיא יתן מ"ד כל דעבר בימא יתן מסייע לריב"ז ומ"ד כל דעבר על פקודיא יתן מסייע לבן בוכרי דכהנים לא נמנו במנין ישראל מבן כי שנה ולמעלה: משנה ד אכל אם שקלו מקבלין מידם. ירושלי

ואלו משנה ד אכל אם שקנו מקבלין מידם. ירושלי הא למבוע אין מובעין הכא את אתר מובעין והכא את אתר אין מובעין כאן בשהביא ב׳ שערות כאן בשלא הביא ב׳ שערות: הנכרי והכותי ששקלו מקבלין מידן. ירושלמי מיפתר כמאן דאמר כותי כנכרי: ואין מקבלין מידן קני ובוח וכו'. ירושלמי וכי יש קני זבין וזבות בנכרים אלא רישא בנכרים וסיפא בכותים. הא דתני אין מקבלין קף יובות צבינה שנמי המשו בכנה של השפע בכנה לה ומקימין מקלם מכוחים קיין ישראל ומקימין מקלם מכוחים קיין ישראל ומקימין מקלם מק המנות שעפ"כ אין מקבלין מהן ואט"ג דרבנן גזור שיהיי כזבין לכל דבריהם כדי שיהיי ישראל פרושין מהן ואין מקבלין מהן אלא דבר הנידר והנידב דכתיב איש איש מלמד שהנכרים נודרים נדרים נדרים נדבות כישראל: לא לכם ולנו. כלומר אין לכם עמנו

תקלין חדתין שטגעות בארץ הן של עניים: דב"ש היא. דאמר הפקר לעניים הפקר ולפיכן יכול להוסיף ופטור מן המעשר אבל לב"ה אין רשאי להוסיף ולימן הטגעות בארץ לעניים בחורת לקט ולפטור מן המעשר ולכן עניים מעשרים ואוכלים. ואיכא דגרסי עניים ועשירים אוכלים. כלומר בממיה וכי גם עשירים אוכלים זה ולב"ה בעינן עד שיופקר אף לעשירים: כד"ה משום

הלל משברים ב"ש חופעין נור. ונ"ש ולפיין רמן הוד להיים ועשירים אולוים. האימים ועשירים אולוים המדרח ב"ש חופעין נור. ונ"ש ולפיין להיים הוד להיים לה

בשם ר"ש בן לקיש דב"ש⁶⁾ היא דאי כב"ה עניים בסטרים ומעשרין וא"ל ר' יוסי שמענו שהוא פטור ממעשר ד"ה משום קנסא: הלכה ג מתני' "בחמשה" עשר בו שולחנות

היו יושבין במדינה בכ"ה ישבו

במקדש משישבו במקדש התחילו למשכן ^באת מי ממשכנין לוים וישראלים וגרים ועבדים משוחררים אבל לא נשים ועבדים וקטנים וכל קטן שהתחיל אביו לשקול על ידו שוב אינו פוסק יאין ממשכנין את הכהגים מפני דרכי שלום אמר[©] ר' יהודה העיד בן בוכרי ביבנה כל כהן ששוקל אינו חומא אמר לו רבן יוחנן בן זכאי לא כי "אלא כל כהן שאינו שוקל חומא אלא שהכהנים דורשים מקרא זה לעצמן 'וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל הואיל ועומר ושתי הלחם ולחם הפנים שלנו (הם) היאך נאכלין: גמ' אין ממשכנין את הקטנים: האן נאכלין. גבו אין ממשכנין את הקסנים. הא^{ד)} לתבוע תובעין (י)הדא דתימר בשהביא שתי שערות אבל אם לא הביא ב' שערות לא ברא שערות אבל אם לא הביא ב שערות לא בוא שתי שערות) אע"פ שהביא ב' שערות כיני סמתני' אין טעווון) אל כ טוב א ב טעוווג בי בונג א ממשכנין את הכהנים מפני דרך הכבוד: אמר ר יהודה העיד כו': א"ר ברכיה מעמא דר' יוחג בן זכאי ב'זה יתנו י"ב שבמים יתנו ר' מבי בשם רב המנוגא כן משיבין חכמים לר"י חמאת יחיד מתה האין חמאת צבור מתה מנחת היחיד קריבה כליל ואין מנחת הצבור קריבה כליל וקשיא משיבין לאדם דבר שאינו (ג)מודה בו דתנן שאין חמאת צבור מתה ר' יהודה אומר תמות והוא מותיב לן "זו לא נדבת יחיד היא ואינון מתיבין ליה ⁰כיון שנמסרה קא גדבת יחיד היא ואינון מתיבין ליה "כיון שנמסרה לצבור כמי שהוא גדבת צבור כתיב ²כל העובר על הפקודים ר' יהודה ור' נחמיה חד אמר כל דעבר בימא יתן וחרנא אמר כל דעבר על פיקודייא יתן מאן דאמר כל דעבר בימא יתן מסייע לריב"ז מ"ד כל דעבר על פיקודייא יתן מסייע לבן בוכרי: מ"ד כל דעבר על פיקודייא יתן מסייע לבן בוכרי: הלכה ד מתני' אע"פ שאמרו אין ממשכנין הוכדים הוכרים בימים אברי וויינים וויינים וויינים וויינים וויינים אורים בימים בימים

נשים ועבדים (ד)וקטנים אבל אם שָקלו מקבלין מידן יהנכרי והכותי ששקלו אין אם פקר מקבקן בוון יונבו ווזכות ספקרות מקבלין ^{מי}מהן ואין מקבלין מידם קני זבין וקני זבות וקני יולדות פו וחמאות ואשמות⁶ זה הכלל כל ישנידר ונידב מקבלין מידן כל שאינוי נידר ונידב אין מקבלין מידן וכן ממפורש על ידי עזרא מנידב אין מקבלין מידן וכן ממפורש על ידי עזרא שנאמר 3 לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו

יחיד הן ולמה יביא מהן עומר ושתי הלחם: כל דעבר בימא יסן. דהיינו כהנים ולויים וישראלים שכולן עברו בים סוף: על הפקודים. היינו בין אותן שנמנו לבדן בין אותן שנמנו עם ישראל ימנו תרומת ה' והא דכתיב בפרשת ואלה פקודי וכסף פקודי העדה מאת ככר וגו' דשמעינן דהכהנים ולויים

לא נתנו היינו בתרומת האדנים אבל בתרומת לא נתנו היינו בתרומת האדנים אבל בתרומת שקלים לקרבנות לבור הושוו כולן: כל דעבר על פיקודייא. וכהנים ולויים לא עברו במנין לפני משה אלא הוא הלך לפתחי אהליהם ומנה אותן: הלבה ד מתבי' קני זבין וזבות. תורים ובני יונה שזבין וזבות מביאין ובכותיים איירי אבל בנכרים אין זבין וזבות: כל שהוא נידר ונידב מקבלין מידן. דכתיב איש איש לרבות נכרים שנודרים נדרים ונדבות כישראל: וכן מפורש ע"י עורא.

שיש לו בשותפות עם הלבור: חטאם יחיד מחם וכו. כמו דמלינו שיחיד חלוק מלבור שחטאת

ודו. כמו דמנים שימיד מנחק מנכור שמטחם יחיד מחה ואין חטאם לצור מחה ה"י, איכא לסלק בין מנחת יחיד למנחת לצור: ו**קשיא ווי**. הש"ס לא סיים למילמיה דר' טבי ומקשי עליה א"ינ הא דקאמר בסמוך והוא מוחיב לון שינוייא הוא וכאלו דקאמר בסמוך והוא מוחיב לון שינוייא הוא וכאלו

קאמר אלא: שאין הטאם וכו'. מתני' היא בפ"ו דיומא: והוא משיב להן. וכי שקלים לאו נדבת

דכתיב איש איש לרבות נכרים שנודרים נדרים ונדבות כישראל: ז**כן מפורש ע"י עורא.**משבת אליהו

הלבה ג הא לסבוע מי אין ממשכנין עד שיהא בן עשיים. כך היא גירסם מרן הגאון ג"ע

הלבה ג בא לסבוע מי אין אין ממשכנין עד שיהא בן עשיים. כך היא גירסם מרן הגאון ג"ע

וכ"ה שיטת הרוקח הגדול בסימן לי"ג וכ"ה שיטת הרע"צ. ומדברי הרמב"ם בפירושו

נכאה דגריי כני הישנה ועשה מתובעין ומתשכנין אלמה ש"ל דבסביא ב"ש לתפוע הוא דתובעין אותו

דתימא בשהביא ב"ש וקאי על הא דמון אין ממשכנין אלמה ש"ל דבסביא ב"ש ומיהו משיביא ב"ש ממשכנין

אלא גריסת מרן הוא העיקר וא"ש עם סוגר דגמי לקתן הלכה די הא לתפוע כרי עיי מודייע במתני

דריו מתוסים מ"ש בשה פריע"ש במב דאר דגמי לקתן הלכה די הא לתפוע כרי ע" מחשרנין

דריו מנחסים מ"ש בשה פריע"ש במב דאר ב"א ב"ל ג"א לה מב אלא דאין ממשבנין עד בן כ"

אלי משביא ב"ש חובעין נמי. ומ"ש ולפ"ין קרא מניין במרומת אדנים וקרא קתא דלא כמיב מבן כי

אייר במרומת הקרבנות מוחה וליטעמיה זכי בשביל דדריש גמי זרמו צבי שלים מבן עשים לבל השלים בשחל בשחל הפנחש בה ב"ו אל מתרו ב" תרומות ב"ל שלים כל שלים הפנחש ב"א שקלים מבן עשים לכל הפורש בג ב" ול מתרו ב" תרומות ה"ל מחול א הצב שהוכיר

בקלים היא ונוקים על אדנים לחור למימר דשקלים א"ל בן כ" ההיא דרשא ל"ק במרי אלא אגב שהוכיר

בבלי מתחות (כ"א ב") הסוגיא בקלרה ולבן בוכרי כיון שלכתחילה מיחייב לאחוי כי מייתי נתי חוטא בבבלי מנחות (כ"א ב") הסוגיא בקלרה ולבן בוכרי כיון שלכתמולה מיחייב לאחוי כי מייתי נתי חוטא

במקדש. לפי שהיה הזמן מתקרב היו יושבין במקדש במקש. נפי שהיה אות מתקר היינו בירושלים כרי שיתהרו להביא וליימ במקדש היינו בירושלים: הסחינו (משקו. ומוליאין העבוע מביחו של מי שלא הביא שקלו: לוים. לאפוקי ממ"ד כל דעבר על פקודייא: אבל לא נשים. ונמנו איש כופר נפשו על פקודייא: אבל לא נשים. ונמנו איש כופר נפשו על פקודיית: חבל נה נשים. ותמו חים כופר נפשו כחיב ולא אשה: ולא עבדים. דילפינן לה לה מאשה: וקטנים. אפילו הביא שתי שערות והוא פחות מבן עשרים: שוב אינו פוסק. אביו מלשקול בשבילו שאומרין לו מאחר שנחת עליו בשנה שעברה והעמדת עליו זאת המצוה תן עליו חמיד עד שיגדל ולא תפסוק: ואין ממשכנין את הכהנים. אע"פ שחייבין במחלים השקל: מפני דרכי שלום. מפרש בגמ": כל כהן ששוקל אינו חוטא. ואע"פ שאינו מתי לשקול וסד"א אם שוקל נמצא קרבן לבור קרב משל יחיד קמ"ל דאינו חוטא לפי שהוא מוסרו לפיבור לגמרי: לעצמן. להנאמן ולא היא דחייבין לשקול אלא שעומר ושתי הלחם לוקחין משקלי ישראל לבדן: גב' הא לחבוע חובעין. מן הנשים ועבדים וקטנים דדוקה אין ממשכנין אותן: הדה דסימר. שתובעין מן הקטנים דוקא כשהביא שתי שערות אע"יג שלא הגיע לכלל שניו: אכל אם לא הביא שחי שערות. ולא הגיע לכלל שניו אפילו הציא שפי שפרום. ולא הגיע לכלל שניי אפילא מחשבנין עד שיביא שפי שערום. ויגדיל שיגיע לכלל שניו ל"א ה"ג ולמשכן אין ממשכנין עד שיביא שפי שערום. ויגדיל שיגיע לכלל שניו ל"א ה"ג ולמשכן אין מתשכנין עד שיהיה בן כ". ולפ"א יניא הכל ארן הסוגיא דלקתן (הליה ד): ליני ממניפא. כן לריך לפרש מתניי דרכי שלום היינו מפני הכבוד לים שעבודת הקרבנות עליהם וכי היכא דלא לימי לאלאיי ולי נראה מפני הכבוד היינו שתחוייבים לאלאיי ולי נראה מפני הכבוד היינו שתחוייבים להוא הם כבוד דכתיב וקואר ג'יד, הוא או בייד, הוא או בתוחד לגדות הת תחלי להאג פשם כבוד זכנו כ וקו בנו דמ שולה ככון דכיון דמנאי ב"ד הוא על העתיד לגבות הם מחלו להכהנים: י"ב שבטים יתנו. זה בגימטריא שנים עשר והכהנים והלויים בכלל: **כן משיבין הכמים** לר"י. דחכמים סוברים דלריב"ז מותר להביא משקלי הכהנים עומר ושתי הלחם שלא נאמר וכל מנחת כהן אלא במנחת כהן יחיד אבל לא במנחה

ל) בס"י איתא דב"ש היא וא"ל כ" יוסי כו׳ משום קנסא וכב״ה עניי׳ אוכלין ומעשרין, ב) מגילה כט ב, ג) ערכין ד א מנחות כא ב מו ב, ד) ע" לקמן הלכה ד, ה) ס"א תני, ו) יומא סב א, ו) מו, ה) מכיון, ע) מידן, י) ס"א אבל מקבלין מהן נדרים ונדבות, כ) שהוא נידר, () לא נידר ולא נידב, מ) הוא,

עין משפם גר מצוה

ב א מיי׳ פרק א משקלים הלכה ט: בא ב מיי׳ שם הל״ז:

בב ב מיי שם הליי: בב ג מיי שם הליי: כג ד מיי שם הליי: בד ה מיי פרק ד מפהמ״ק הל״א: בה ו מיי פרק א משקלים הל״א: בו ז מיי פרק ג ממעה״ק הל״ב:

נוסחת הבבלי

(א) מעשרין ואוכלין אמר ר"י:
(ב) הא כן כשהציא כוי לא כהדא אין
כו': (ג) מודה צו שאין כוי:
(ד) וקטנים אם וכו':

הגהות הגר"א

ל"ל אין ממשכנין עד שיהא [א] בן עשרים. וכ״ה שיטת רוקת הגדול בסימן רל״ב וכ״ה שיטת הרע״ב ומדברי הרמב״ם בפירושו נראה דגרים כגירסא הישנה ועשה מתובעין וממשכנין חלוקה א' ואי אפשר להעמידה דהא מעיקרא דייק הדא דתימא בשהביא ב' שערות והאי על הא דתנן אין ממשכנין אלמא ס"ל דבהביא ב"ש לתבוע הוא דתובעין אותו אבל אין ממשכנין אותו ואיך יחזור בו ויאמר דאין ממשכנין עד שיביא ב"ש ומיהו משיביא ב"ש ממשכנין אלא גי' הגאון ז"ל הוא המשפפין מוכלי בי שהמון דל מחל העיקר וא"ש עם סוגיא דגמי לקמן הא לתבוע כוי ועי בת"ח כי הוא מאריך עוד ואני כתבתי רק הדברים הנוגעים אל הבנת גי' הגאון ז"ל:

ציון ירושלים

ציון זוש ער בפי הק"ע וגירסמו ונאמת שעיקר כפי הק"ע וגירסמו שכן אלטו נפיק דנילה הלייב אמרו בירובלתי מני אן תפרקון המנעל מעי"ג האימום ביויע אבל מפרקון במעש"מ ועי" שבם קמי"א ע"ב שומטין במש"מ ועי שבם קמי"א ע"ב שומטין ב"ביי" מע ג יאמינוט ביו ע מבל מפוקן בחש"מ ועי שבת קמ"א ע"ב שומטין המנעל מע"ג האימוס בשבת. וכ"כ הרמב"ם בפ"ו משבת הי"ב וביאר המרכבת המשנה שם בח"א דמדכתב שבת תיבת בשבת דהוא בהלכו׳ בהנכרי שנת חיפת כשפת החות מיותר הכוונה דוקא בשבת אבנ ביו"ע לא עכ"ש בחור"מ מותר לפרק. ובהג"א בילה פ"ק הביא ג"כ דאין מפרקין ביו"ע אבל בחור"מ מפרקין והוא מהירושלתי הא: (שיך לעמוד הקודם)

מניין שהפקר כ"ד הפקר דכתיב אשר לא יבא. בבבלי ביבמו' לפ"ט ובכמה מקומו' הביא ג"כ דברי ר"ל שיליף מאלה הנחלות וביש"ש פ"י שיניף מחנה הנחנות וביש"ש פ"י דיצמות סימן ו"יט כתג דהא דר"א עדיף דלא חימא דוקא שיכולים להסקיר ולא להחליע לחבירו קמ"ל הך דר"א לכך למד ר"א מאלה הנחלות ודבר זה היה בהעלם עין הממטת ודבר זה היה במענט עין מה מחלבת בעל ג"פ סיימן קר וש"ב במקבו דאינו יכול להסליע לאחרי וכל האחרוני יכול להסליע לאחרי וכל האחרוני הלכ בעקבותיהם ולא ראו דברי היש"ש הלו ודכירושלי כאן לא ממלא היש"ש הלו ודכירושלי כאן לא ממלא היש"ש קדברי "יי" לי"ע. (ע"ס): הדא דתימר בשהביא שתי שערו׳. עשעה"ת הלי שקלים ובקצוה"ח סימן רל"ה ובאבני מלואים סימן כח ם"ה לג:

גליון הש"ם

[ħ] ער׳ בק"ע וש"ק הביאו גר׳ עד שיהר׳ בן כי והגר"א ג"כ הגיה כן ע"ש אבל בפר׳ המשניות להרמב"ם מבואר כגירסא הישנה דאין ממשכנין עד שיביה ב"ש וכ"פ הרמב"ן פרשת

מי היישיר ש זור של הייש של הייש של הייש במשקה לתם בהביא ב" שערות חובעין ואין ממשפנין ואח"ב סיים דבהביא ב"ש ממשכנין ונראה דהירושלניי דהוא ר"י לשיטחו דס"ל בנדה דמ"יו מוך הזמן פובעין ר"ף לאו שומא נינהו (ודלא כש"ק) אבל אם לא הביא ב"ש לא בדא דקטן גמור הוא ולמשכן הייט להוציא ממון מחוקתו עד שיביא ב"ש הייט שיביא אח"ו והו ג"כ כוונת הירושלניי בהל"ה ו"ב ומיושב בזה מה שלא הביא הרמש"ם ז"ל ענין חביעה כלל כיון דקר"ל מין דלר"י לאו שומא נינהו (ודלא כש"ק) אבל אם לא הביא הרמש"ם ו"ל ענין חביעה כלל כיון דקר"ל מון דמן כלפני זמן ולכך אין כאן רק ב" מילוקים ודו"ק: [ב] ועי׳ בכ"מ ולחם משנה ממעה"ק ה"ב:

תורה אור השלם

ו וְכָל מִנְחַת כֹהַן כְלִיל תִהָיָה לֹא תַאָבל: ויקרא ו טו 2. זָה יְתְנוּ כְּל תָעבר עֵל הַפְּקָדים מָחָצית הְשָׁקֵל בְּשֶׁלֶל הְקָדים נְחָבית הְשָׁקֵל בְּשֶׁלֶל הְקָר עָל הַפְּקָדים מָחָצית הְשָׁקֵל בְּשֶׁלֶל הְקָר עֲל הַפְּקָדים מָחָצית הְשָׁקֵל בְּשֶׁלֶל הַיְּנוּ הְבָּנִל הַבָּר לַיִי אָלְרָה בִּית לָאלֹהִינוּ כִּי אָנָחָנ יִחֶיד נְבָּה לַיִי אָלְהִינוּ כִּי אָנָחָנ יִחִיד נְבָּה לַיִי אָלְהִי וּיְבָר לִיִי אָלְבָה לִיִי אָלְהִינוּ כִּי אָנָחָנ יִחִיד נְבְּה לִיִי אָלְהִי יִחִיד נְבְּה לִיִי אָלְהִי וְשִּׁרְאשׁי